

РАМКОВА ДИРЕКТИВА ЗА МОРСКА СТРАТЕГИЯ

НОВ ПОДХОД В ИНТЕГРИРАНОТО УПРАВЛЕНИЕ НА МОРСКАТА СРЕДА

*Десислава Консулова
началник отдел "Планове"
Басейнова дирекция за Черноморски район*

Басейнов съвет

**15.12.2011 г.
гр.Варна**

Директива 2008/56/ЕО (РДМС)

- Директива 2008/56/ЕО за създаване на рамка за действие на Общността в областта на политиката за морска среда (Рамкова директива за морска стратегия) е приета на 17 юни 2008 г.
- Тя е първият законодателен акт на ЕО, който включва цялостна интегрирана политика за опазването на морските води.
- Основната цел на директивата е да установи рамка за защита и опазване на морската среда, предотвратяване на влошаването и възстановяването и в области, където е изложена на отрицателно въздействие.
  - Постигане “добър статус на морската среда” до 2020 г.
  - Прилагане на екосистемен подход
- Директивата определя морски региони и подрегиони, за които всяка страна-членка трябва да разработи Морска стратегия. До 2015 г. трябва да се създаде Програма от мерки с цел постигане или запазване на добро състояние на околната среда в морските води, която да влезе в сила най-късно 2016 г.

Териториален обхват

- Директивата включва четири морски региона - Средиземно море, Балтийско море, Черно море и Североизточен Атлантически океан. За всеки от тях се отчитат специфичните хидрологични, океанографски и биогеографски характеристики.
- Държавите-членки споделящи един регион или подрегион трябва да си сътрудничат, за да гарантират, че различните елементи на стратегиите се допълват и са координирани.
- Директивата обхваща крайбрежните и морски води, тяхното дъно и геоложка основа в изключителната икономическа зона /200 морски мили/

Прилагането на директивата е в тясна връзка с останалите директиви на ЕС и регионалните морски конвенции. Тя надгражда действащото законодателство в областта на водите: РДВ, Директива за хабитатите, Директива за птиците и др.

- **Конвенцията за опазване на Черно море от замърсяване (Букурещка конвенция)**, подписана през април 1992 г. в Букурещ, която представлява правна и дипломатическа платформа за съвместни действия.
- Урежда изграждането на система от институции за постигането на нейните цели.
- Учреден е общ регионален междуправителствен орган, натоварен с приложението на конвенцията, **Комисия за опазване на Черно море от замърсяване** (Черноморска комисия), която включва висши служители от агенциите за околна среда от шестте държави, подписали конвенцията.

Морски регион Черно море

- Типично вътрешно море
- Два пъти по-ниска соленост - около 18 ‰.
- Наличие на сероводороден пласт на дълбочина над 200 м. под повърхността
- Незначителни приливи и отливи

Подхранва се от над **2 млн кв. км** водосборен басейн, около 1/3 от площта на континентална Европа. Всяка година, около **350 куб. км речни води** се изтичат в Черно море от територията на над 20 държави от Европа и Мала Азия. В него се вливат около 100 реки, сред които най-големите европейски Дунав, Днепър, Днестър, Дон (чрез Азовско море), също и Южен Буг.

Единствената му връзка със Световния океан е чрез Босфорския проток (35 километров естествен канал), към Мраморно море, Дарданелите и Средиземно море. На север Керченският проток го съединява с Азовско море.

Граничи с шест държави:

- България и Румъния /*страни-членки на ЕС*/.
- Грузия, Русия, Украйна и Турция.

Морски регион Черно море

Териториалното море (12-милната зона) на РБългария по протежение на 378-километровата граница е с площ **6360 кв. км.**

Прилежащата зона (24-милната зона) на РБългария е морската ивица, която се опира до териториалното море и се разпростира на разстояние 24 морски мили от изходните линии, от които се измерва ширината на териториалното море. Площта на акваторията е **10740 кв. км.**

Исключителната икономическа зона (200-милната зона) заема площ от около **42 000 кв. км.**

Национално законодателство

➤ Изискванията на РДМС са транспонирани в Българското законодателство, чрез Наредбата за опазване на околната среда в морските води, в сила от 30.11.2010 г.

➤ С нея са определени 10 компетентни органи - Министерски съвет, Министрите на ОСВ, транспорта, земеделието и храните, външните работи, регионалното развитие и благоустройство, икономиката, енергетиката и туризма, здравеопазването, Председателят на БАН, Директорът на БДЧР.

Докладвани са пред Европейската комисия през януари 2011г. чрез Постоянното представителство на Р България в Брюксел.

➤ С ПМС 273/2010 г., в сила от 30.11.2010 г., е създаден Консултативен и координационен съвет по опазване на околната среда в морските води, като орган на Министерски съвет. Функции:

- разглежда и съгласува проекта на Морската стратегия с Програма от мерки;
- разглежда и приема докладите за изпълнение на Програмата от мерки;
- представя стратегията, програмата, докладите чрез Министъра на ОСВ за утвърждаване от МС;
- координира дейността на администрациите, заинтересованите лица и други структури на управление, свързани с изпълнението на стратегията и програмата;
- консултира, съгласува и подпомага сътрудничеството между физическите и юридическите лица
- наблюдава и анализира хода на изпълнение на Морската стратегия и Програмата от мерки.

Етапи на прилагане на РДМС

➤ I. Първоначална оценка на състоянието на морската среда в срок до 15.07. 2012г.

Извършва се на база наличната информация и включва:

1. Анализ на характеристиките и текущото състояние на морската среда;
2. Анализ на антропогенното въздействие върху морската среда;
3. Икономически и социален анализ на използването на морската среда и разходите свързани с увреждането ѝ.

Тя не само ще ни “ориентира” в сегашното състояние на морската среда и в основните екологични проблеми, но и ще ни позволи да оценим “празнините” от данни и информация.

➤ II. Определяне на критерии, индикатори и стойности за “добро състояние на морската среда” в срок до 15.07. 2012г.

Въз основа на резултатите от първоначалната оценка се определя набор от критерии, чрез които се характеризира “доброто състояние”.

- Критериите се извеждат, като се отчитат 11 бр. дескриптори (Приложение 1 на РДМС), които се използват, за да се докаже че морската среда е в добро състояние.

➤ III. Определяне на екологични цели за морската среда и индикатори за тяхното постигане в срок до 15.07. 2012г.

Определят се въз основа на резултатите от първоначалната оценка, с отчитане на идентифицираните видове натиск и въздействие и характеристиките на морската среда.

- Тези цели и индикатори се разработват като се отчитат съществуващите цели разработени в рамките на действащото законодателство – например РДВ.

Етапи на прилагане на РДМС

➤ IV. Разработване на Програми за мониторинг в срок до 15.07. 2014г.

- Отчитат резултатите от първоначалната оценка, поставените екологични цели и индикатори.
- Надграждат и доразвиват други програми за мониторинг /по РДВ/.
- Разработват се координирано с другите държави членки от морския регион.
- Отчитат трансграничните въздействия – особено важно за Черноморския регион и по-специално за Румъния и България, върху чиито морски води оказват огромно влияние големи реки като Дунав, Днепър, Днестър и Южен Буг. Изчислено е, че 70% от общото количество отпадъци, вливащи се в Черно море, идват от шестте черноморски държави /България, Грузия, Русия, Румъния Турция и Украйна/. Част от тези отпадъци и останалите 30% (от другите 11 страни, които нямат излаз на Черно море) се вливат в Черно море чрез Дунав.

➤ V. Разработване на Програми от мерки в срок до 2015г.

Държавите-членки определят мерки за постигане или поддържане на добро състояние на морските води.

- Мерките отчитат резултатите от първоначалната оценка и поставените екологични цели.
- Съобразяват се с изискванията за устойчиво развитие и по-специално икономическия и социалния ефект на мерките.
- Трябва да се гарантира, че мерките са технически осъществими и икономически ефективни – преди въвеждането на всяка нова мярка, трябва да се извърши оценка въздействието.
- Програмите от мерки надграждат съществуващите такива (например разработените по РДВ).
- Изпълнението на мерките трябва да стартира най-късно 2016 г.

Срокове за прилагане на РДМС

➔ **Морската стратегия се актуализира на всеки шест години.**

В процеса на актуализация се преразглеждат всички нейни части за съответствие с настъпили законодателни промени и издадени указания и препоръки за прилагането им.

Предприети действия

Създадена е работна група за извършване на първоначалните дейности по прилагането на Директива 2008/56/ЕО, със Заповед № 16/ 11.01.2011г. на Директора на БДЧР.

- Изготвен е проект на „План за действие за разработване на стратегия за опазване на околната среда в морските води”.
- Разработени са план-график и работна програма за изпълнение на проекта на Плана за действие.
- Заявени са приоритетни области за финансиране, свързани с РДМС по Норвежки финансов механизъм за периода 2009-2014г.
- Изпратени са писма на национално ниво с искане на информация от 20 ведомства за изготвяне на първоначална оценка на състоянието на морската среда:
  - МОСВ, МРРБ, МИЕТ, МЗХ, Министерство на здравеопазването, Министерство на отбраната, ИАОС, ИАРА, ИА “Морска администрация”, ДП “Пристанищна инфраструктура”, “Геозащита” Варна, БАБХ, НИМХ, Институт по океанология, Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания, Институт по рибни ресурси, Център по хидро- и аеродинамика, НСИ.
  - Черноморска комисия
  - искани са данни за периода 2006-2011 г.
  - краен срок за отговор 15.01.2012 г.

Регионално сътрудничество

➤ Република Румъния

• **12 октомври 2011 г.** - двустранна среща между г-жа Нона Караджова, министър на околната среда и водите на РБългария и г-н Ласло Борбели, министър на околната среда на РРумъния в гр.Букурещ. Подписана е Съвместна декларация за сътрудничество в областта на околната среда и устойчивото развитие.

• **3 ноември 2011 г.** - Българо-румънска експертна среща за изпълнението на най-спешните задачи по прилагане на РДМС в гр.Варна.

- изготвена е съвместна Работна програма с план-график за изпълнение на най-неотложните задачи по чл.8, 9 и 10 от РДМС.

- Подготвена е обща позиция за второто заседание на Съвместната комисия по управление на водите.

• **17 ноември 2011 г.** – второ заседание на Съвместната комисия по управление на водите в гр. Букурещ. Подписани са правила за обмен на данни и информация при прилагането на европейското законодателство в областта на водите, правила за обмен на информация при аварийно замърсяване на крайбрежните морски води от източници на сушата и Съвместна програма за мониторинг на крайбрежните морски води.

➤ Република Турция

Подготвена е Работна програма 2012-2013 г. за прилагане на Споразумението между правителствата на Р.България и Р.Турция за сътрудничество в областта на околната среда, подписано през 2004 г.

Проблеми

- ✦ Късно транспониране на Директивата в националното законодателство
- ✦ Липса на финансиране
- ✦ Липса на данни от постоянен мониторинг на морски води
- ✦ Акваториалната граница с Румъния все още не е уточнена
- ✦ Възможно забавяне при междуведомствената и трансгранична координация
- ✦ Трудности с набирането на информация

Какво ни предстои?

- **Обобщаване на получената информация от институциите**
- **Стартиране на обществена поръчка** “Първоначална оценка на състоянието, формулиране на критерии за добър екологичен статус и екологични цели за морската околна среда”
- **Обмяна на информация с Р.Румъния за първоначалната оценка, определяне на ДЕС, екологични цели и индикатори:**
  - през м.март 2012 г. за използвани методологии и подходи;
  - през м.септември 2012 г. окончателни данни;
- **Отчитане спецификата на Черно море, съгласно получените резултати.**
- **Информиране на обществеността и публикуване на разработките.**
- **Докладване съгласно приетите формати пред Европейската комисия.**

Благодаря за вниманието!

Десислава Консулова
началник отдел “Планове”

Басейнова дирекция за Черноморски район

гр.Варна,
ул. “Александър Дякович” 33
тел. 052/687 435, факс: 052/631 448
www.bsbd.org; e-mail: bsbd_mp@bsbd.org